

ชุดที่ 1

รักความเป็นไทย

ส่วนประกอบของชุดกิจกรรมการเรียนรู้

ในชุดกิจกรรมการเรียนรู้นี้ ประกอบด้วยเอกสารและสื่อการเรียนรู้ดังนี้

ชั่วโมงที่ 1

1. บัตรคำสั่ง	1 ฉบับ
2. แบบทดสอบก่อนเรียน	3 ฉบับ
3. วิดีทัศน์ เรื่อง มารยาทไทยโดย
คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ	1 ฉบับ
4. บัตรความรู้ที่ 1.1 เรื่อง มารยาทไทย	3 ฉบับ
5. บัตรกิจกรรมที่ 1.1 เรื่อง มารยาทไทย	3 ฉบับชุด

ในชุดกิจกรรมการเรียนรู้นี้ ประกอบด้วยเอกสารและสื่อการเรียนรู้ดังนี้

ชั่วโมงที่ 2

1. บัตรคำสั่ง	1 ฉบับ
2. บัตรกิจกรรมที่ 1.2	2 ฉบับ
3. บัตรความรู้ที่ 1.2 เรื่อง การแสดงความเคารพ	7 ฉบับ
4. บัตรความรู้ที่ 1.3 เรื่อง การสนทนา	2 ฉบับ
5. บัตรความรู้ที่ 1.4 เรื่อง มารยาทการแต่งกาย	2 ฉบับ
6. บัตรความรู้ที่ 1.5 เรื่อง การมีสัมมาคารวะ	2 ฉบับ
7. บัตรกิจกรรมที่ 1.3 แบบทดสอบ	2 ฉบับ

ในชุดกิจกรรมการเรียนรู้นี้ ประกอบด้วยเอกสารและสื่อการเรียนรู้ดังนี้

ชั่วโมงที่ 3

1. บัตรคำสั่ง	1 ฉบับ
2. บัตรกิจกรรมที่ 1.4 เรื่อง มารยาทไทย	1 ฉบับ
3. แบบทดสอบหลัง เรียน	3 ฉบับ

วีดิทัศน์ เรื่อง มารยาทไทย

ประกอบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ชุดที่ 1 รักความเป็นไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวใหญ่

สื่อประเภท : วีดิทัศน์เพื่อการศึกษา

ผู้ผลิต : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม

ความยาว : 10 นาที

แหล่งอ้างอิง : <https://www.youtube.com/watch?v=VocHSMX-LcA>

บัตรความรู้ที่ 1.1 เรื่อง มารยาทไทย

คำชี้แจง นักเรียนอ่านเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับมารยาทไทยต่อไปนี้ให้เข้าใจ

การมีมารยาทเป็นเรื่องสำคัญของมนุษย์ที่อยู่ร่วมในสังคมเดียวกัน เป็นการแสดงความเคารพให้เกียรติกัน คนไทยปัจจุบันมักเรียกตนเองว่า เป็นคนยุคใหม่ และชอบทำอะไรแบบง่าย ๆ ถือเอาความสะดวกสบายเป็นหลักพฤติกรรมที่แสดงออกมา ในบางครั้งจึงกลายเป็นคนไร้มารยาทไปโดยไม่ตั้งใจ

การให้เรียนรู้มารยาทในสังคมจึงยังเป็นสิ่งสำคัญต่อเยาวชนไทยเป็นอย่างยิ่ง ปี 2549 สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้จัดทำองค์ความรู้ เรื่อง มารยาทไทยประกอบการกำหนด หมาย ขอบข่าย ลำดับความสำคัญ และการปรับปรุงรายละเอียดการปฏิบัติทำมารยาทไทย เรื่อง การแสดงความเคารพ และได้กำหนด หมาย ขอบข่าย และคุณค่าของมารยาทไว้ดังนี้

ความหมาย มารยาท

มารยาท หมายถึง กิริยา วาจาที่สุภาพเรียบร้อย ที่บุคคลพึงปฏิบัติในสังคม โดยมีระเบียบแบบแผน อันเหมาะสมตามกาลเทศะ

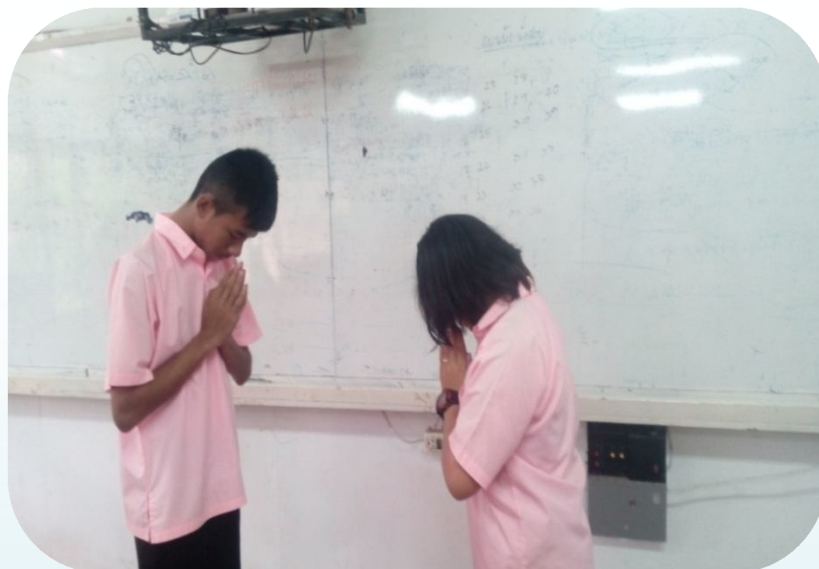

ภาพแสดงมารยาท
ในการรับสิ่งของจากผู้ใหญ่
ที่มาของภาพ : ฉันทนันท์ จันทรแสน 2558

มารยาทโดยทั่วไป

เมื่อต้องอยู่รวมกลุ่มกับบุคคลอื่นเราจะต้องมีมารยาทที่ดีในการสมาคม
- โดยในชีวิตประจำวันของคนเราจะต้องอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมจึงต้องแสดงออกทางพฤติกรรมทั้งทางกิริยา และวาจาที่เหมาะสมตามระเบียบแบบแผนที่ปฏิบัติกันมา ได้แก่

- 1) เมื่อแขกมาเยี่ยมถึงบ้านก็ต้องให้การต้อนรับอย่างเหมาะสม
- 2) หรือเมื่อเวลาที่เราเป็นแขกไปเยี่ยมผู้อื่นเราต้องวางตัวให้เหมาะสม
- 3) เมื่อไปชมมหรสพก็ต้องระมัดระวัง ไม่รบกวนหรือก่อให้เกิดความรำคาญแก่ผู้ชมคนอื่น
- 4) เมื่อไปชมหรือเล่นกีฬาก็ต้องปฏิบัติตาม กติกาและเคารพคำตัดสินของกรรมการ มีน้ำใจเป็นนักกีฬา เป็นต้น

เพื่อน ๆ จะปฏิบัติตน
ตามมารยาทไทย
ที่ติงามอย่างไร

มารยาทโดยทั่วไปที่ควรทราบมีดังนี้

1. การแต่งกายให้เรียบร้อย การแต่งกายให้เรียบร้อยเหมาะสมกับเวลา และสถานที่ ถือว่าเป็นผู้มีวัฒนธรรม และจะได้รับความเกรงใจจากผู้พบเห็น
2. การสำรวมกิริยาท่าทาง และคำพูด การอยู่ต่อหน้าผู้อื่นต้องสำรวมเรื่องการพูด ไม่พูดคำหยาบคายตลกคณอง เอะอะ แสดงกิริยาท่าทางให้สับสนยุ่งเป็นการเคารพสถานที่ และรักษาบุคลิกของตนให้ดูดีในสายตาของคนอื่น
3. การรู้จักเกรงใจ ไม่ถือวิสาสะการเกรงใจ คือ การรู้จักระวางความรู้สึกของคนอื่นในเรื่องต่อไปนี้

การรู้จักเกรงใจ

- การขอความช่วยเหลือ
- การขออาศัยรถ หรือบ้าน
- การไปเยี่ยมเยือนในเวลาเช้า หรือดึกเกินไป
- การหยิบยืมสิ่งของ ฯลฯ

การไม่ถือวิสาสะ

- เข้าห้องผู้อื่นโดยไม่เคาะประตู
- หยิบของหรือใช้ของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต
- เดินเข้าไปสำรวจในบ้านคนอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต
- เปิดจดหมายของคนอื่นออกอ่านโดยไม่ได้รับอนุญาต

4. การกล่าวคำขอโทษ และขอบคุณ ควรใช้คำขอโทษ และขอบคุณให้ติดเป็นนิสัย แม้จะเป็นเรื่องเล็กน้อยก็ตาม

5. การไม่พูดเพ้อเจ้อ หรือพูดสิ่งพรั่วเพรื่อ พูดเพ้อเจ้อ คือ พูดออกนอกกลุ่มนอกทางนอกเรื่องที่กำลังเป็นประเด็นสำคัญ พูดสิ่งพรั่วเพรื่อ คือ พูดย้าเตือน พูดสิ่งพรั่วเพ้อ หรือพูดย้าเตือนกำชับ เพราะกลัวคนฟังจะลืม หากพูดบ่อย ๆ จะถือว่าเป็นการเสียมารยาท

6. การให้เกียรติผู้อื่น การให้เกียรติผู้อื่นมีอยู่ 2 แบบ คือ

ให้เกียรติด้วยวาจา ได้แก่

- 1) ไม่พูดใส่หน้าจนน้ำลายกระเด็น
- 2) ไม่กล่าวคำล้อเลียน นินทา
- 3) พูดชม เยาะเย้ย ดุถูกเหี้ยมดหยาบ

ให้เกียรติด้วยท่าทาง ได้แก่

- 1) ไม่สูบบุหรี่ในห้องแอร์ หรือในลิฟต์
- 2) ไม่นั่งกางขา นั่งไขว่ห้าง นั่งโยกเก้าอี้
- 3) ไม่ถอดรองเท้า บิดขี้เกียจ อ้าปากหา
- 4) ไม่หวิ้ม ตัดเล็บ แคะ แกะ เกา
- 5) ไม่ยกเท้าไว้บนโต๊ะทำงาน หรือยกเท้าถีบพนักเก้าอี้
- 6) ไม่ยกปลายเท้าชี้แทนมือ หรือยกขาพาดตักผู้อื่น

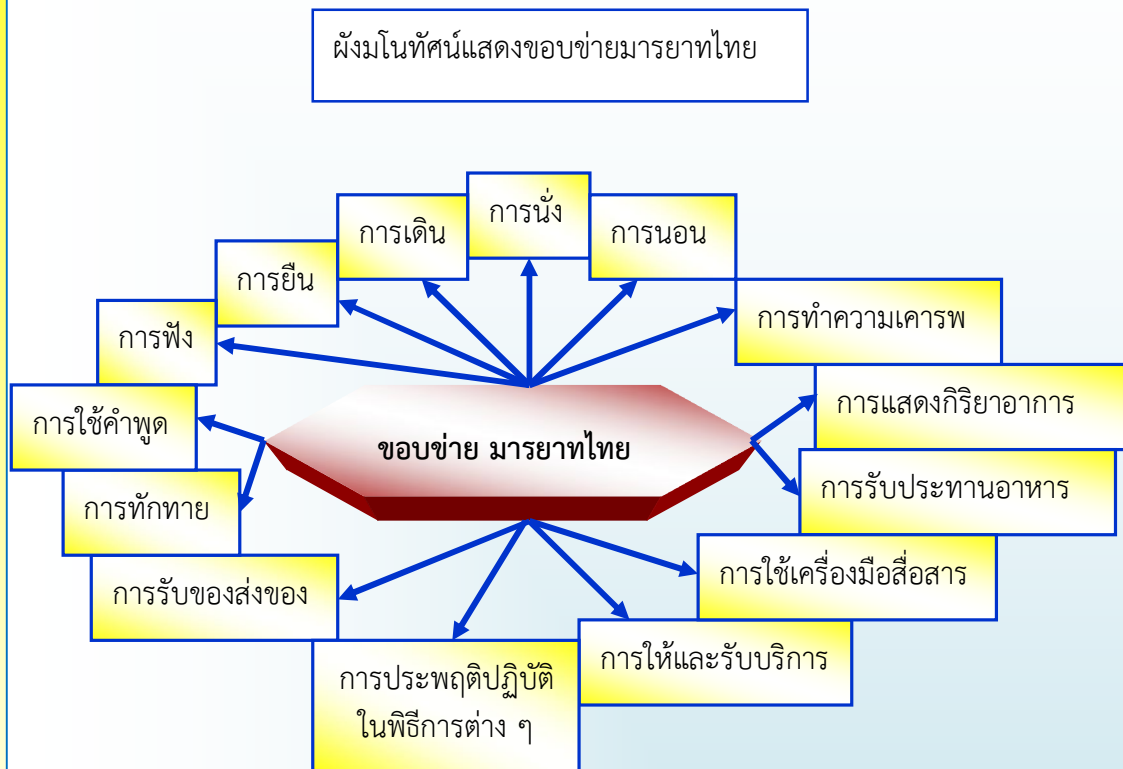

ภาพแสดงการทักทายแบบไทย
ที่มาของภาพ :
<http://www.act.ac.th>

7. การทักทายด้วยรอยยิ้ม และอัธยาศัยไมตรี การทักทายเมื่อพบคนที่รู้จักทำได้หลายวิธี เช่น การยกมือไหว้ผู้ใหญ่ การทักทาย ด้วยความยินดี และการส่งยิ้มให้ก็เป็นการแสดงถึง ความเป็นคนที่มีอัธยาศัยไมตรีอันดีใคร ๆ ก็ต้องการคบหาด้วย

8. การระมัดระวังตัว และอ่อนน้อมถ่อมตน คนที่คอยระมัดระวังตนเองจะไม่เหลียวหน้าเหลียวหลังทำท่าทางเล็กน้อย หรือทำตัวเป็นจุดเด่น ส่งเสียงกรีดกร๊าดเหมือนคนมีปัญหา ส่วนคนที่นอนน้อมถ่อมตนจะไม่แสดงหรือเย่อหยิ่ง จองหอง ซึ่งจะเป็นที่รักใคร่ของผู้อื่น

9. การไม่ทำอะไรตามใจตน และไม่ต่อปากต่อคำกับผู้ใหญ่ การสนทนากับผู้ใหญ่บางครั้งด้วยวัยที่แตกต่างกันความคิดอาจขัดแย้งกันได้ แต่ก็ไม่ควรโต้เถียงกับผู้ใหญ่ ควรใช้วิธีค่อย ๆ อธิบายเหตุผลให้ท่านได้ฟังจะดีกว่า

เรื่องของมารยาทไทย มักเข้าใจกันว่าเป็นวิธีการเข้าสังคมเป็นการปรับตัวให้เข้ากับหมู่คณะ แสดงออกถึงความเป็นไทยแสดงได้ 2 ทางคือ กิริยา และวาจา เพื่อความเป็นระเบียบ

คุณค่าของมารยาทไทย

เรื่องของมารยาทนั้น ยังมักเข้าใจกันว่าเป็นเรื่องวิธีการเข้าสังคม ปรับตัวให้เข้ากับหมู่คณะ เพื่อความเป็นระเบียบ เพื่อความงดงามน่าดู ความจริงแล้วมารยาทเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ โดยเฉพาะวัฒนธรรมของไทย ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากสังคมเกษตรกรรม และอีกส่วนหนึ่งได้รับอิทธิพลมาจากศาสนาต่างๆ ทั้งศาสนาพุทธและศาสนาพราหมณ์ คนไทยได้รับการยกย่องจากชาวต่างชาติมาช้านานว่า เป็นผู้ที่มีมารยาทอ่อนโยน นุ่มนวล น่ารัก

มารยาทไทยเป็นการแสดงออกถึงความเป็นไทยที่ดีงามทางกิริยา และวาจา ที่ปฏิบัติต่อกันด้วยความสุภาพอ่อนน้อม มีสัมมาคารวะ และมีมิตรภาพที่ดี การปลูกฝังมารยาทไทยให้เยาวชนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อจะได้นำไปประพฤติปฏิบัติร่วมกันอนุรักษ์ และรักษามารยาทไทยอันดีงามสืบต่อไป

บัตรกิจกรรมที่ 1.1
เรื่อง มารยาทไทย

คำชี้แจง 1) จากการศึกษา วิดีทัศน์ เรื่อง มารยาทไทย ใช้เวลาไม่เกิน 10 นาที และศึกษาบัตรความรู้ที่ 1.1 เรื่อง มารยาทไทย ให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันอภิปรายตามประเด็นที่กำหนดให้ โดยใช้เวลา 15 นาที เลขานุการกลุ่มบันทึกผลการอภิปรายลงในบัตรกิจกรรม ข้อ 1 - 4

2) เลือกผู้นำเสนอผลการศึกษา 5 กลุ่ม ใช้เวลานำเสนอกลุ่มละไม่เกิน 2 นาที

3) หลังการนำเสนอหน้าชั้น เลขานุการกลุ่มบันทึกผลการสรุปองค์ความรู้ลงในบันทึกท้ายชั่วโมง และเก็บเป็นผลงานกลุ่ม

1. นักเรียนร่วมกันอภิปรายความหมายของมารยาท และยกตัวอย่างพฤติกรรมที่สะท้อนความมีมารยาทที่ดีมาสัก 5 - 10 ประเด็น (กิจกรรมส่งเสริมทักษะกระบวนการกลุ่ม และการคิดวิเคราะห์)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์คุณค่าของมารยาทไทย ให้เห็นเป็นประเด็นที่ชัดเจนมา
สัก 3 - 5 ประเด็น (กิจกรรมส่งเสริมทักษะกระบวนการกลุ่ม และการคิดวิเคราะห์)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

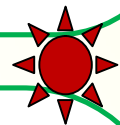
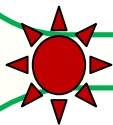
.....

.....

.....

.....

.....

3. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันระบุแนวทางในการอนุรักษ์ และเผยแพร่มารยาทไทย
สู่สาธารณะชนมาสัก 3 - 5 ประเด็น (กิจกรรมส่งเสริมทักษะกระบวนการกลุ่ม
และการคิดวิเคราะห์)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

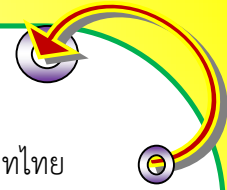
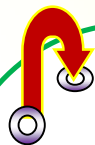
.....

.....

.....

.....

.....

4. นักเรียนเขียนผังมโนทัศน์ (Concept Mapping) ของขอบข่ายมารยาทไทย
ในรูปแบบ ที่นักเรียนเห็นว่าเหมาะสม (กิจกรรมส่งเสริมทักษะกระบวนการกลุ่ม
และการคิดวิเคราะห์)

บันทึกท้ายชั่วโมง

เลขานุการกลุ่มบันทึกผลการสรุปองค์ความรู้ระดับชั้นเรียน ลงในบันทึกท้ายชั่วโมงนี้ และเก็บเป็นผลงานกลุ่ม (กิจกรรมส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

รายชื่อสมาชิกกลุ่ม

1. ประธานกลุ่ม
2. สมาชิก
3. สมาชิก
4. เลขานุการกลุ่ม

บัตรคำสั่ง

โปรดอ่านบัตรคำสั่งต่อไปนี้ให้เข้าใจ
แล้วปฏิบัติตามลำดับดังต่อไปนี้

ชั่วโมงที่ 2

1. อ่านบทบาทของนักเรียนให้เข้าใจก่อนลงมือศึกษาชุดกิจกรรมการเรียนรู้
2. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4-5 คน แต่ละกลุ่มคัดเลือกประธาน เลือกเลขานุการกลุ่ม และเลือกสมาชิกคนใดคนหนึ่ง ทำหน้าที่ผู้ประเมินกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่มอย่างตรงไปตรงมา
2. กลุ่มส่งตัวแทนรับบัตรความรู้และบัตรกิจกรรมที่ 1.2 เรื่อง มารยาทไทย
3. สมาชิกแต่ละคนศึกษาบัตรความรู้ ประกอบคนละ 1 เรื่องไม่ซ้ำกัน ตามที่กำหนด ดังนี้ มารยาทในการแสดงความเคารพ มารยาทในการสนทนา มารยาทในการแต่งกาย และการมีสัมมาคารวะ พร้อมประเด็นปัญหาที่ครูกำหนดให้
4. สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนแยกไปรวมกับสมาชิกจากกลุ่มอื่นที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาเนื้อหาในเรื่องเดียวกัน และร่วมกันทำความเข้าใจในเนื้อหา ใช้เวลา 15 นาที
5. สมาชิกกลุ่มแยกย้ายกันกลับกลุ่มของตน แต่ละคนให้กลับไปสอนสมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ ให้เข้าใจตามเนื้อหาสาระที่ตนได้ศึกษามา
6. สมาชิกกลุ่มทุกคนทำแบบทดสอบใน บัตรกิจกรรมที่ 1.3 เป็นรายบุคคล นำคะแนนรายบุคคลมาเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม
7. กลุ่มใดได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุดได้รับรางวัลที่ครูเตรียมมาให้
8. ตัวแทนกลุ่มมานำเสนอผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียน
9. เลขานุการกลุ่มบันทึกผลการอภิปรายลงในบัตรกิจกรรม และบันทึกองค์ความรู้ลงในบันทึกท้ายชั่วโมงเก็บรวบรวมเป็นผลงานกลุ่ม

บัตรกิจกรรมที่ 1.2
เรื่อง มารยาทไทย

คำชี้แจง

- 1) สมาชิกกลุ่มแต่ละคนเลือกบัตรความรู้ประกอบคนละเรื่อง แยกย้ายเข้ากลุ่มร่วมที่ได้เนื้อหาเดียวกันทำความเข้าใจในเนื้อหาเรื่องนั้น ๆ และร่วมกันหาคำตอบจากประเด็นปัญหาในแต่ละเนื้อหาใช้เวลา 15 นาที
- 2) สมาชิกกลุ่มที่ได้เนื้อหาเดียวกันแยกย้ายกันกลับกลุ่มของตน แล้วนำความรู้ที่ได้มาถ่ายทอด ให้สมาชิกคนอื่นในกลุ่มบ้าน พร้อมทั้งบันทึกผลการศึกษาลงในบัตรกิจกรรมที่ 1.2

1. นักเรียนอาจสรุปได้ว่าการแสดงความเคารพตามมารยาทไทยมีกี่ลักษณะ และการแสดงความเคารพแต่ละลักษณะนั้นคำนึงถึงปัจจัยสำคัญอย่างไร (กิจกรรมส่งเสริมทักษะกระบวนการกลุ่ม และการคิดวิเคราะห์)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์บุคลิกภาพของคู่สนทนาที่มีเสน่ห์ และเปี่ยมด้วยมารยาทตามวัฒนธรรมไทยว่าควรมีลักษณะอย่างไรบ้าง (กิจกรรมส่งเสริมทักษะกระบวนการกลุ่ม และการคิดวิเคราะห์)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. นักเรียนร่วมกันสรุปว่าหัวใจสำคัญของการแต่งกายอย่างมีมารยาทนั้นมีองค์ประกอบอย่างไรบ้าง (กิจกรรมส่งเสริมทักษะกระบวนการกลุ่ม และการสร้างองค์ความรู้)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำกล่าวที่ว่า “เอกลักษณ์ของคนไทยที่แตกต่างจากชาติอื่นคือคนไทยมีสัมมาคารวะอ่อนน้อมถ่อมตน” (กิจกรรมส่งเสริมทักษะกระบวนการกลุ่ม และการคิดวิเคราะห์)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

บันทึกท้ายชั่วโมง

เลขานุการกลุ่มบันทึกผลการสรุปองค์ความรู้ระดับชั้นเรียน ลงในบันทึก
ท้ายชั่วโมงนี้ และเก็บเป็นผลงานกลุ่ม (กิจกรรมส่งเสริมทักษะกระบวนการกลุ่ม
และการสร้างองค์ความรู้)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

รายชื่อสมาชิกกลุ่ม

1.ประธานกลุ่ม
2.สมาชิก
3.สมาชิก
4.เลขานุการกลุ่ม

บัตรความรู้ที่ 1.2 เรื่อง การแสดงความเคารพ

การแสดงความเคารพเป็นเอกลักษณ์สำคัญของคนไทยเป็นเรื่องแรก เช่น การประนมมือ การไหว้ การกราบ การคำนับ การถวายความเคารพ ต้องพิจารณาผู้ที่รับความเคารพ ด้วยว่าอยู่ในฐานเช่นใด คือ

1

การไหว้

การประนมมือ

ให้

นิ้วมือทั้งสองข้างชิดกัน

ฝ่ามือประกบหว่างอกปลายนิ้วเฉียงขึ้น

แขนแนบไม่กางศอกหญิงแนบหว่างอก

1. ไหว้พระ ยกมือที่ประนมขึ้นจรดหน้าผาก ให้ปลายนิ้วหัวแม่มือจรดระหว่างคิ้ว ให้ปลายนิ้วชี้จรดตีนผม

2. การไหว้ผู้ที่เคารพนับถืออย่างสูงและผู้มีพระคุณ เช่น พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ไหว้บิดา มารดา ครูอาจารย์ ยกมือที่ประนมขึ้นจรดส่วนกลางของหน้าให้ปลายหัวแม่มือจรดปลายจมูกให้ปลายนิ้วจรดระหว่างคิ้ว ค้อมตัวลงอย่างอ่อนน้อมและก้มศีรษะเข้าหาปลายนิ้วชี้

3. การไหว้ผู้อาวุโสทั่วไป ยกมือที่ประนมจรดส่วนล่างของใบหน้าให้ปลายหัวแม่มือจรดปลายคาง ให้ปลายนิ้วชี้จรดปลายจมูก ค้อมตัว และก้มศีรษะเข้าหาปลายนิ้วชี้พองาม

ภาพแสดงมารยาทในการไหว้
ที่มาของภาพ
<http://cdn.learners.in.th>

สำหรับผู้หญิงการไหว้ทั้ง 3 ระดับ
อาจจะถอยเท้าข้างใดข้างหนึ่ง
ตามถนัดไปข้างหลังครึ่งก้าวแล้วย่อเข่าลง
พอสมควรพร้อมกับยกมือขึ้นไหว้ก็ได้

2

การกราบ (อภิวาท)

1 การกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ หมายถึง การที่ให้อวัยวะทั้ง 5 คือ เข่าทั้งสอง มือทั้งสอง และ หน้าผากจรดพื้น ก่อนกราบ

หญิง

- นั่งคุกเข่าตัวตรงปลายเท้าราบ
- เข่าถึงปลายเท้าชิดกัน นั่งบนส้นเท้า
- มือทั้งสองวางคว่ำบนหน้าขาทั้งสองข้าง นิ้วชิดกัน (ท่าเทพธิดา)

ท่าเตรียม

ชาย

- นั่งคุกเข่าตัวตรงปลายเท้าตั้งปลายเท้า
- ส้นเท้าชิดกันนั่งบนส้นเท้า
- เข่าทั้งสองห่างกันพอประมาณ
- มือทั้งสองวางคว่ำบนหน้าขาทั้งสองข้าง นิ้วชิดกัน (ท่าเทพบุตร)

ท่ากราบ

จังหวะที่ 1 (อัญชลี) วิธีปฏิบัติ ยกมือขึ้น ประนมระหว่างอก นิ้วทุกนิ้วแนบชิดติดกันหัว แม่่มือติดกับนิ้วชี้ ปลายนิ้วเบนออกประมาณ 45 องศา นั่งตัวตรง

จังหวะที่ 2 (วันทา) วิธีปฏิบัติ ยกมือขึ้น พร้อมศีรษะค้อมตัวลง ปลายนิ้วหัวแม่มือจรดระหว่างคิ้ว ปลายนิ้วชี้แนบ หน้าผาก

จังหวะที่ 3 (อภิวาท)วิธีปฏิบัติ (ชาย) ทอดมือลงกราบพร้อมกันทั้ง 2 มือ มือคว่ำห่างกันพอให้หน้าผากจรดพื้นได้ วางศอกทั้ง 2 ข้างต่อจากเข่าขนานไปกับพื้นหลังโค้ง(หญิง) ปฏิบัติเหมือนกับชายต่างกันที่ให้แขนทั้งสองข้างคร่อมเข่าเล็กน้อย

ภาพแสดงการกราบเบญจางคประดิษฐ์
ที่มาของภาพ : <http://cdn.learners.in.th>

2. การกราบผู้ใหญ่

การกราบผู้ใหญ่ ที่มีอาวุโสรวมทั้งผู้มีพระคุณ ได้แก่ พ่อแม่ ครูอาจารย์ และผู้ที่เคารพ ใช้กราบขณะผู้ใหญ่นั่งกับพื้นหรือนั่งเก้าอี้ก็ได้

จังหวะที่ 1 นั่งพับเพียบทอดมือทั้งสองข้างลงพร้อมกันให้แขนทั้งสองข้างคร่อมเข่าที่อยู่ด้านล่างเพียงเข่าเดียว

จังหวะที่ 2 มือประนม ค้อมตัวลง ให้นำผากแตะส่วนบนของมือที่ประนม ไม่กระดกนิ้วหัวแม่มือขึ้นรับ หน้านัยกกราบครั้งเดียว

เราจะช่วยกัน
อนุรักษ์วัฒนธรรม
การแสดงความเคารพ
แบบไทยอย่างไร

ภาพแสดงการกราบ
ที่มาของภาพ
<http://cdn.learners.in.th>

3

การคำนับ

เป็นการแสดงเคารพแบบสากล ในกรณีที่ไม่ว้าวหรือกราบ ให้ยืนตัวตรง สันเท้าชิดกัน ปลายเท้าห่างกันเล็กน้อยมือปล่อยไว้ข้างลำตัว ปลายนิ้วกลางแตะตะเข็บกางเกง หรือกระโปรงด้านข้าง ค้อมช่วงไหล่และศีรษะลงเล็กน้อยแล้วเงยหน้าขึ้นในท่าตรง การคำนับนี้ ส่วนมากเป็นการปฏิบัติของชาย แต่หญิงให้ใช้ปฏิบัติได้เมื่อแต่งเครื่องแบบและไม่ได้สวมหมวก

ภาพแสดงการคำนับ

ที่มาของภาพ :

<http://www.kanchanapisek.or.th>

4

การแสดงความเคารพพระมหากษัตริย์

1. การถวายบังคม เป็นราชประเพณีถวายความเคารพพระมหากษัตริย์ในงานพระราชพิธีสำคัญ ก่อนที่จะถวายบังคมต้องนั่งอยู่ในท่าเตรียมคือ นั่งคุกเข่าปลายเท้าตั้ง นั่งบนส้นเท้า เช่นเดียวกันทั้งชายหญิง มือทั้งสองวางคว่ำเหนือเข่าทั้งสองข้าง ชายนั่งแยกเข่าได้เล็กน้อยหญิงนั่งเข่าชิด การถวายบังคมแบ่งออกเป็น 3 จังหวะ ดังนี้

จังหวะที่ 1 ยกมือขึ้นประนมระหว่างอก ปลายนิ้วตั้งขึ้นแนบตัวไม่กางศอก

จังหวะที่ 2 ยกมือที่ประนมขึ้น ให้ปลายนิ้วหัวแม่มือจรดหน้าผากเงยหน้าขึ้นเล็กน้อย

จังหวะที่ 3 ลดมือกลับลงตามเดิมมาอยู่ในจังหวะที่ 1 ทำให้ครบ 3 ครั้ง

โดยจบลงอย่างจังหวะที่ 1 แล้วจึงลดมือลงวางคว่ำเหนือเข่าทั้งสองข้าง

การถวายบังคมดังกล่าวนี้ หญิงมีโอกาสใช้น้อย จะใช้ในกรณีที่มิชายกับหญิงไปถวายบังคมร่วมกัน ถ้าหญิงล้วนให้ใช้วิธีหมอบกราบ

2. การหมอบกราบ ให้แสดงความเคารพพระมหากษัตริย์ลงมาถึงพระบรมวงศานุวงศ์ในโอกาสที่เข้าเฝ้าโดยนั่งพับเพียบเก็บปลายเท้าแล้วจึงหมอบลงให้ศอกทั้งสองข้างถึงพื้น คร่อมเข่าอยู่ด้านล่างเพียงเข่าเดียว มือประสาน เมื่อจะกราบให้ประนมมือก้มศีรษะลง หน้าผากแตะส่วนบนของมือที่ประนม เมื่อกราบแล้วนั่งในท่าหมอบเฝ้าอีกครั้งหนึ่ง แล้วทรงตัวนั่งในท่าพับเพียบตามเดิม

3. การถวายความเคารพแบบสากล ใช้กับพระมหากษัตริย์ และพระบรมวงศ์

- ชาย ใช้วิธีการถวายคำนับ โดยค้อมตัวต่ำพอสมควร
- หญิง ใช้วิธีการถวายความเคารพแบบย่อเข้า (ถอนสายบัว)

มี 2 แบบคือ

แบบสากลนิยม ยืนตรง หันหน้าไปทางพระองค์ท่านวาดเท้าข้างใดข้างหนึ่งไปข้างหลังเล็กน้อยตามถนัด พร้อมกับย่อตัวลง ลำตัวตรง หน้าตรง สายตาทอดลง ปล่อยแขนทั้งสองข้างแล้วยืนตรง

แบบพระราชนิยม ยืนตรง หันหน้าไปทางพระองค์ท่านวาดเท้าข้างใดข้างหนึ่งไปข้างหลังเล็กน้อยตามถนัด พร้อมกับย่อตัวลง ขณะที่วาดเท้า ให้ยกมือทั้งสองข้างขึ้นวางประสานกันบนขาหน้าเหนือเข่า ค้อมตัวเล็กน้อย ทอดสายตาลง เสร็จแล้วยืนขึ้นในลักษณะเดิม

4. การแสดงความเคารพโดยทั่วไป

1) การแสดงความเคารพศพ จะต้องกราบพระพุทธรูปเสียก่อน แล้วจึงไปทำความเคารพศพส่วนการจตุรูปหน้าศพนั้นเป็นเรื่องเฉพาะของลูกหลานหรือศิษยานุ-ศิษย์หรือผู้เคารพนับถือที่ประสงค์จะบูชาการเคารพศพพระ ถ้าเจ้าภาพจัดให้มีการจตุรูป ให้จุด 3 ดอก ชายกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ หญิงหมอบกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ 3 ครั้ง

การเคารพศพคฤหัสถ์ให้ทำความเคารพ เช่นเดียวกับตอนที่ผู้ตายยังมีชีวิตอยู่ ถ้าเป็นศพของผู้ที่มีอาวุโสมาก กราบ 1 ครั้ง แต่ถ้าเป็นศพของผู้ที่มีอาวุโสใกล้เคียงกันกับผู้ที่เป็นศพให้ไหว้ในระดับที่ 3 (ไหว้บุคคลทั่ว ๆ ไป) ส่วนการเคารพศพเด็กนั้นมีเพียงยืนสงบหรือนั่งสำรวมครู่หนึ่งในกรณีที่ศพได้รับพระราชทานเกียรติยศ ผู้เป็นประธานจตุรูปเทียนที่หน้าพระพุทธรูปและที่หน้าตู้พระธรรม แล้วไปจุดเครื่องทองน้อยที่หน้าศพเพื่อแสดงว่าวายชนม์บูชาพระธรรม แล้วจึงเคารพศพส่วนผู้ไปในงาน กราบพระพุทธรูปที่โต๊ะหมู่บูชาแล้วจึงเคารพศพด้วยการกราบหรือคำนับ

2) การเคารพอนุสาวรีย์บุคคลสำคัญ อนุสาวรีย์บุคคลสำคัญอาจเป็นรูปปั้น ภาพถ่าย ภาพวาดหรือสัญลักษณ์อื่นก็ได้ ให้แสดงความเคารพด้วยการคำนับ หรือกราบ หรือไหว้ แล้วแต่กรณี ในโอกาสพิเศษหรือเป็นพิธีการ เช่น เมื่อครบรอบวันเกิด หรือ วันสำคัญที่เกี่ยวข้อง อันเป็นพิธีการ ให้ใช้พุ่มดอกไม้ ถ้าครบรอบวันตายหรือแสดงความระลึกถึงอันเป็นพิธีการให้วางพวงมาลาในโอกาสอื่น ๆ ที่ไม่เป็นพิธีการอาจแสดงความเคารพโดยใช้ หรือไม่ใช้เครื่องสักการะก็ได้

3) การแสดงความเคารพของผู้เป็นประธาน ณ ที่บูชา เมื่อประธานในพิธีลุกจากที่นั่งเพื่อไปบูชาพระรัตนตรัย ผู้ร่วมพิธียืนขึ้น และเมื่อประธานเริ่มจุดธูปเทียน ผู้ร่วมพิธีประนมมือเสมอออกเมื่อประธานกราบ ผู้ร่วมพิธียกมือที่ประนมขึ้นให้นิ้วชี้จรดหน้าผากพร้อมทั้งก้มศีรษะเล็กน้อย หากที่บูชามีธงชาติ และพระบรมฉายาลักษณ์ด้วย เมื่อประธานบูชาพระรัตนตรัยเสร็จแล้วให้ยืนขึ้นถอยหลัง 1 ก้าว ยืนตรง ค้อมศีรษะคารวะครั้งเดียว ซึ่งถือว่าได้เคารพต่อธงชาติ และพระบรมฉายาลักษณ์ไปพร้อมกันแล้ว ให้ประธานปฏิบัติ เช่น เดียวกันนี้ทั้งชาย และหญิงทั้งที่อยู่ในและนอกเครื่องแบบเมื่อจบพิธีแล้ว ประธานควรกราบพระพุทธรูปที่โต๊ะหมู่บูชาอีกครั้งหนึ่ง ส่วนผู้เข้าร่วมประชุมยืนขึ้นด้วยอาการสำรวม แล้วจึงไหว้ลาพระรัตนตรัย เป็นอันเสร็จพิธี แต่ในกรณีที่ยังมีกิจกรรมต่อเนื่อง เช่น ประธานทักทายสังสรรค์กับผู้เข้าร่วมประชุม หรือดื่มน้ำชา และประธานอยู่ร่วมกิจกรรมด้วย เมื่อประธานจะกลับ ไม่จำเป็นต้องกราบพระรัตนตรัย

4) การแสดงความเคารพของผู้ที่แต่งเครื่องแบบ ให้ปฏิบัติตามระเบียบของสถาบันนั้น

ภาพแสดงการคำนับผู้แต่งเครื่องแบบ
ที่มาของภาพ :
<http://www.kanchanapisek.or.th>

5

การรับความเคารพ

เมื่อผู้น้อยมาทำความเคารพ ควรรับความเคารพด้วยการประนมมือหรือค้อมศีรษะรับตามควรแก่กรณี

ประเด็นศึกษาประกอบบัตรความรู้

จากเนื้อหาข้างต้น นักเรียนอาจสรุปได้ว่าการแสดงความเคารพตามมารยาทไทย มีลักษณะ และการแสดงความเคารพแต่ละลักษณะนั้นคำนึงถึงปัจจัยสำคัญอย่างไร

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

บัตรความรู้ที่ 1.3 เรื่อง การสนทนา

การสนทนา

การสนทนา คือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในสิ่งที่สนใจร่วมกัน ความ คิดเห็นนั้นอาจ จะเห็นพ้องต้องกัน คล้อยตามกันหรืออาจขัดแย้งกันก็ได้ การ สนทนาอาจจะมีบุคคลเพียงสองคน หรืออาจจะมีจำนวนเป็นกลุ่ม ซึ่งหากมีจำนวน มากขึ้นตามไปด้วย เพราะแต่ละคนย่อมแสดง ความรู้สึกนึกคิดของตนออกมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการ ของกลุ่มเพื่อนฝูง

มารยาทในการสนทนาระหว่างบุคคลที่ถูกต้อง

1. พูดสนทนาด้วยภาษาสุภาพ และลงท้ายด้วยหางเสียงครับ/ค่ะ
2. หลีกเลี่ยงการพูดในเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจของผู้ฟัง
3. พูดตรงประเด็น จริงใจ
4. ขณะที่สนทนา สายตาควรมองไปที่ผู้ฟัง เนื่องจากแสดงให้เห็นถึงความสนใจ
5. ไม่เป็นผู้พูดแต่ฝ่ายเดียว ควรเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้แสดงความคิดเห็นด้วย

มารยาทในการสนทนากับพระสงฆ์
ที่มาของภาพ
<https://www.google.co.th>

ข้อควรปฏิบัติในการสนทนา

การสนทนาอาจสร้างความพึงพอใจ หรือความไม่พอใจให้เกิด แก่คู่สนทนาดังนั้นเพื่อ หลีกเลี่ยงการ ขัดแย้ง ผู้สนทนาจึงควร ยึดหลักปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. อย่าทำตัวเป็นผู้รู้ไปทุกเรื่อง หรือถ่อมตนจนเหมือนคนโง่
2. อย่าแย้งพูดเพียงคนเดียว หรือฟังแต่เพียงอย่างเดียว
3. ละเว้นเรื่องส่วนตัว
4. ไม่ใช่วาจาเท็จ

การปฏิบัติตนในการสนทนา

1. ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับมารยาทในการสนทนา
2. ปฏิบัติตนในการสนทนาได้อย่างเหมาะสม
3. สนทนาด้วยความจริงใจ
4. ขณะสนทนากับผู้อื่นควรแสดงความเคารพด้วยการตั้งใจฟัง

การแนะนำผู้อื่นให้มีมารยาทในการสนทนาที่ถูกต้อง

1. อธิบายถึงคุณค่า ความสำคัญของการปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาทในการสนทนา
2. แนะนำวิธีปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาทในการสนทนาที่ดีให้แก่ผู้อื่น
3. ชี้แนะผู้อื่นให้ปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาทในการสนทนาที่ดี
4. เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาทในการสนทนา
5. ชมเชยผู้ที่ปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาทในการสนทนาที่ดี

ข้อควรปฏิบัติในการสนทนา

การสนทนาอาจสร้างความพึงพอใจ หรือความไม่พอใจให้เกิด แก่คู่สนทนาดังนั้นเพื่อหลีกเลี่ยงการ ขัดแย้ง ผู้สนทนาจึงควร ยึดหลักปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. อย่าทำตัวเป็นผู้รู้ไปทุกเรื่อง หรือถ่อมตนจนเหมือนคนงี่
2. อย่าแย้งพูดเพียงคนเดียว หรือฟังแต่เพียงอย่างเดียว
3. ละเว้นเรื่องส่วนตัว
4. ไม่ใช่จลาจล
5. ไม่ใช่จลาจลย่งให้ผู้อื่นแตกร้าง
6. พูดชมเชยอย่างจริงใจ
7. ไม่ต้องบดทการสนทนา
8. หลีกเลี่ยงจาหาบายคาย
9. ขอโทษเมื่อกล่าวผิดพลาด
10. หลีกเลี่ยงการใช้เสียงที่ดังจนเกินไป
11. อย่าบ่นถึงเคราะห์กรรม
12. อย่าินทา
13. อย่าบ่นไม่ชอบคนโน้นคนนี้
14. อย่าตั้งใจโต้เถียงอย่างเอาชนะ
15. ไม่ลบลู่ดูหมิ่นบุพการี

ประเด็นศึกษาประกอบใบความรู้

จากเนื้อหาข้างต้น นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์บุคลิกภาพของคู่สนทนาที่มีเสน่ห์ และเปี่ยมด้วยมารยาทตามวัฒนธรรมไทยว่าควรมีลักษณะอย่างไรบ้าง

This image shows a full page of a handwriting practice worksheet. It consists of multiple rows of horizontal dotted lines spaced evenly down the page, providing a guide for letter height and placement. The background is plain white, and there are no other markings or text present.

บัตรความรู้ที่ 1.4 เรื่อง มารยาทการแต่งกาย

การแต่งกายเป็นมารยาททั่ว ๆ ไปซึ่งทุกคนต้องปฏิบัติเหมือนกันตามแต่โอกาสที่เหมาะสม เช่น แต่งกายไปทำงาน ไปวัดทำบุญ ไปเล่นกีฬา และงานพิธีต่าง ๆ หรือการแต่งกายที่อยู่ในรูปแบบของนักเรียน นักศึกษา ทหาร ตำรวจ บริษัทห้างร้านที่กำหนดให้พนักงานแต่งกายเป็นต้น หากบุคคลใดสามารถปฏิบัติได้ตามกฎระเบียบที่กำหนดถือว่าเป็นผู้มีมารยาท ในการแต่งกายที่ดี เครื่องแต่งกายเป็นสิ่งที่สะดุดตาผู้ที่พบเห็น ถ้าแต่งกายเหมาะสม ก็จะก่อให้เกิดความประทับใจในทางที่ดี หากแต่งตัวไม่เหมาะสมผู้อื่นก็จะมองเราในลักษณะที่ไม่สุภาพ

การแต่งกายจึงเป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึงเป็นอันดับแรก หลักสำคัญเกี่ยวกับการแต่งกาย คือ แต่งกายสะอาด แต่งกายสุภาพเรียบร้อย และแต่งกายถูกต้องตามกาลเทศะการแต่งกายสะอาด ความสะอาดเป็นสิ่งสำคัญ แต่ความสะอาดในที่นี้ไม่เกี่ยวกับ ความเก่า ความใหม่ หรือเครื่องแต่งกายราคาแพงก็อาจดูสกปรกได้ แต่เครื่องแต่งกายราคาถูกก็ดูสะอาดได้ คนฐานะที่ไม่ดีนักก็สามารถแต่งตัวสะอาดได้เท่ากับคนฐานะดี โดยเสื้อผ้าที่เราสวมใส่อยู่นั้นก็ควรซักให้เรียบร้อย รongเท้าก็ขัดให้ดูพองาม กระเป๋าก็เช็ดดูให้ดูสะอาดเหล่านี้ใคร ๆ ก็ทำได้ การแต่งกายควรแต่งให้เรียบร้อยพอควร เพราะ คนแต่ละคนหรือสังคมแต่ละแห่ง อาจมีเกณฑ์วัดความสุภาพเรียบร้อยต่างกันออกไป แต่ถ้าใช้สามัญสำนึกสักหน่อย ก็จะพอรู้ว่าในสังคมไทยแต่งกายอย่างไร จึงจะถือว่าแต่งกายเรียบร้อย และอย่างไรถือว่าไม่เรียบร้อย

ภาพแสดงการแต่งกายไปทำบุญที่วัด
ที่มาของภาพ :
ฉันทนันท์ จันทรแสน 2558

การแต่งกายให้ถูกกาลเทศะ ดังนี้ควรแต่งกายให้เหมาะสมกับงานที่จะไป เช่น ไม่แต่งชุดดำไปงานแต่งงาน ไม่แต่งสีฉูดฉาดไปงานศพ เป็นต้น

1. แต่งกายให้เกียรติเจ้าภาพของงานตามสมควร เช่น ไปงานเลี้ยงสังสรรค์ระหว่างเพื่อนฝูง จะแต่งล้าลองอย่างไรก็ได้ แต่ถ้าไปงานแต่งงานที่จัดหรูหราเป็นพิธีรีตอง แต่ถ้าเรามีเงินน้อย ไม่มีชุดสากลหรือชุดพระราชทาน จะใส่กางเกงและเสื้อธรรมดาไปก็ได้ ข้อสำคัญคือต้องสะอาด และสุภาพเรียบร้อย

2. การแต่งกายอย่างหนึ่งอาจเหมาะสมกับที่หนึ่ง แต่ไม่เหมาะสมกับอีกที่หนึ่ง เช่น ใส่ชุดว่ายน้ำอยู่ที่ชายหาดหรือริมสระว่ายน้ำก็ไม่เป็นไร การสวมรองเท้าแตะที่บ้าน หรือเดินเล่นนอกบ้านก็ไม่เป็นไร แต่จะใส่ไปโรงเรียนหรือไปทำงานบางอย่างก็ถือว่าเป็นการไม่เหมาะสม เป็นต้น

3. ความสะอาดและความสุภาพเรียบร้อยสำคัญที่สุด ถ้ามีปัญหาให้ยึดหลักความสะอาด และสุภาพไว้ก่อน ซึ่งใช้ได้ทุกกรณี อันที่จริงการแต่งกายสะอาด และสุภาพแล้วก็ไม่ต้องกังวลกับเรื่องอื่นจนเกินไป

มารยาทการแต่งกายที่พึงประสงค์ หมายถึง การแต่งกายที่จะต้องคำนึงถึงความสะอาด ความสุภาพเรียบร้อย ตั้งแต่ศีรษะจรดปลายเท้า

การแสดงมารยาทที่พึงประสงค์ต่อสถานที่อันควรเคารพสักการะ ได้แก่ แต่งกายให้สุภาพเรียบร้อย ถอดหมวก ถอดรองเท้า ลดร่มลง ไม่แสดงอาการเหยียดหยามหรือพูดคำหยาบ ไม่ส่งเสียงอะละอะอื้ออึง และทำความเดือดร้อนให้ผู้อื่น ไม่กล่าวคำทำนองว่าไม่เชื่อหรือไม่ศรัทธาต่อสถานศักดิ์สิทธิ์นั้น ทำใจเป็นกลาง ไม่คิดแต่จะจับผิด เนื่องจากถือว่าเป็นสถานที่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับศาสนา ที่ตนนับถือ ปฏิบัติตามธรรมเนียมที่เขาปฏิบัติกัน ยกเว้นธรรมเนียมนั้นจะขัดกับศรัทธาของตนหรือขัดกับหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ คำนึงอยู่เสมอว่าสถานศักดิ์สิทธิ์ของศาสนาใด ศาสนิกชนในศาสนานั้นก็เคารพสักการะ อย่าแสดงอะไรที่เป็นการทำลายน้ำใจ

ประเด็นศึกษาประกอบบทความรู้

จากเนื้อหาข้างต้น นักเรียนร่วมกันสรุปว่าหัวใจสำคัญของการแต่งกาย
อย่างมีมารยาทนั้นมีองค์ประกอบอย่างไรบ้าง

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting practice. There are no margins, text, or other markings on the page.

บัตรความรู้ที่ 1.5 เรื่อง การมีสัมมาคารวะ

สัมมาคารวะ หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่แสดงถึงการใช้วาจาใจ และกาย ต่อบุคคลอื่นอย่างสุภาพและอ่อนน้อม อันเป็นการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่ดีที่เป็นพฤติกรรมเชิงบวก

การมีสัมมาคารวะมีลักษณะอย่างไร

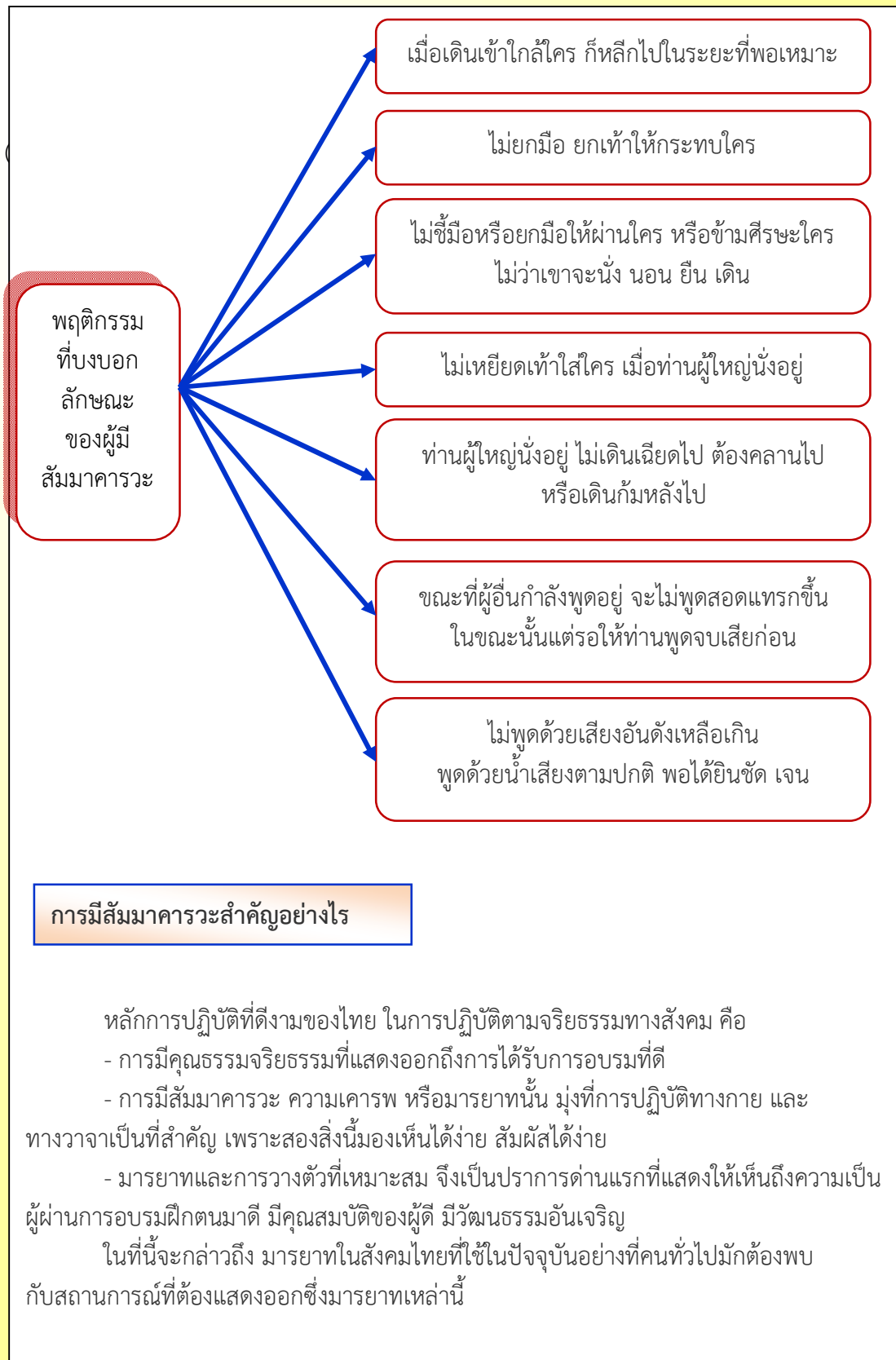
ตัวบ่งชี้คุณลักษณะว่ามีสัมมาคารวะ คือ การใช้วาจาสุภาพ เหมาะสมกับกาลเทศะ การไม่พูดแทรกขณะผู้อื่นพูด การแต่งกายสุภาพเหมาะสมกับสถานที่ การแสดงกิริยาอ่อนน้อม ต่อบุคคลอื่นได้เหมาะสมกับสถานะ ความถึงพร้อมด้วยความเคารพนับถือ ยกย่อง เทิดทูน บูชา และปฏิบัติตามคำสั่งสอน ที่บ่งบอกของคุณลักษณะ

ตัวบ่งชี้กิริยาที่แสดงว่ามีสัมมาคารวะ

- กิริยาท่าทางทางกาย เช่น การกราบไหว้ การอภิวาท การทำความเคารพ การลุกขึ้นรับ การยืน เดิน นั่ง นอน กิน ดื่ม และการกระทำ เป็นต้น
- กิริยาทางวาจา การใช้สำนวน เสียง ภาษา ถูกต้องไพเราะอ่อนหวาน ฟังแล้วเพราะหู น่าชื่นชมยินดี ถูกต้องตามกาลเวลาหรือกาลเทศะ เป็นระเบียบมีวินัย
- กิริยาที่บ่งออกจากภายนอก เพื่อที่จะปฏิบัติกรกระทำทางกาย และการกระทำทางวาจา เหล่านี้เรียกว่า อากาจากใจ หรือมนกรรม คือ ใจเป็นผู้สั่งการกระทำออกมา หรือเป็นลักษณะที่แสดงออกของบุคคลที่มี กายอ่อนน้อม วาจาอ่อนหวาน และจิตใจอ่อนโยน หรือลักษณะของผู้ที่มี ศีล สมาธิ และปัญญา รวมถึงการแสดงกิริยามารยาทอย่างอื่น ด้วยความตั้งใจ ไม่มีความแข็งกระด้าง กระเดื่อง ไม่ใช้คำพูดที่ไม่สุภาพ และไม่เหมาะสมกับกาลเวลา บุคคล สถานที่ และคำสั่งสอน

ภาพแสดงมารยาท
ในการเดินผ่านผู้ใหญ่ขณะนั่ง
ที่มาของภาพ : ธีรนันท์ จันทนแสน 2558

ประเด็นศึกษาประกอบบทความรู้

จากเนื้อหาข้างต้น ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำกล่าวที่ว่า “เอกลักษณ์ของคนไทยที่แตกต่างจากชาติอื่นคือคนไทยมีสัมมาคารวะ อ่อนน้อมถ่อมตน”

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins or other markings on the paper.

บัตรกิจกรรมที่ 1.3 เรื่อง มารยาทไทย
(ทักษะการคิดวิเคราะห์)

คำชี้แจง นักเรียนแต่ละคนทำแบบทดสอบย่อย จำนวน 5 ข้อ
โดยเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด ข้อละ 1 คะแนน

1. การแสดงออกของการกราบเบญจางคประดิษฐ์ส่วนใดที่เป็นการแสดงออกถึงความเคารพอย่างสูงสุด
 - ก. หน้าผากจรดพื้น
 - ข. การกราบ 3 ครั้ง
 - ค. มือแบราบกับพื้น
 - ง. เข้าและศอกแนบกับพื้น
2. มารยาทไทยที่ชาวต่างชาติรู้จักมากที่สุดได้แก่สิ่งใด
 - ก. การยืน
 - ข. การเดิน
 - ค. การไหว้
 - ง. การกราบ
3. มารยาทในการพูดข้อใดที่พึงหลีกเลี่ยง
 - ก. เชิญผู้ฟังร่วมแสดงความเห็น
 - ข. ยกย่องให้เกียรติผู้อาวุโสบางคน
 - ค. จดเว้นการโต้เถียงเพื่อเอาชนะกัน
 - ง. ใช้บมด้อยของผู้ฟังบางคนเป็นประเด็นในการสนทนา

4. ข้อใดเป็นการแต่งกายไปฟังสวดพระอภิธรรมศพญาติผู้ใหญ่ได้เหมาะสมที่สุด

- ก. สวมเสื้อเชิ้ตสีฟ้า กางเกงยีนสีน้ำเงินราคาแพง
- ข. สวมกางเกงขายาวสีดำ เสื้อแขนสั้นสีดำแบบสุภาพ
- ค. สวมกางเกงขายาวรัดรูปสีดำ เสื้อเชิ้ตลายทางสีน้ำเงิน
- ง. สวมกระโปรงสั้นสีดำเนื้อเช่า 3 นิ้ว เสื้อยืดคอกกลมสีขาว

5. มนท์กับเจ๊ยนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ชอบเล่น Facebook สิ่งที่ทั้งสองต้องตระหนักเป็นลำดับแรกคือข้อใด

- ก. ควรส่งข้อความขณะที่คู่สนทนาอยู่ในสถานะออนไลน์
- ข. ไม่ส่งข้อความซ้ำๆ เพราะอาจจะทำความรำคาญให้คู่สนทนา
- ค. ไม่สนทนนานเกินไปเพราะอาจรบกวนเวลาส่วนตัวของผู้อื่น
- ง. ต้องโพสต์ข้อความด้วยภาษาที่สุภาพ และไม่ทำความเสียหายให้ผู้อื่น

สรุปผลการทำกิจกรรมของสมาชิกกลุ่ม

- 1.ประธานกลุ่ม ได้.....คะแนน
- 2.สมาชิก ได้.....คะแนน
- 3.สมาชิก ได้.....คะแนน
- 4.เลขานุการกลุ่ม ได้.....คะแนน

คะแนนเฉลี่ย.....คะแนน

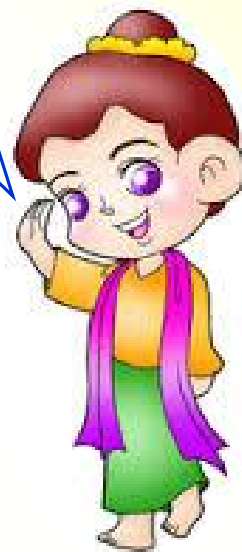
บัตรคำสั่ง

ชั่วโมงที่ 3

โปรดอ่านบัตรคำสั่งต่อไปนี้ให้เข้าใจ
แล้วปฏิบัติตามลำดับดังต่อไปนี้

1. แต่ละกลุ่มรับบัตรกิจกรรมที่ 1.4 แล้วร่วมกันวางแผนการสาธิตมารยาทไทยในประเด็นดังต่อไปนี้ การไหว้ การกราบ การถวายบังคม การมีสัมมาคารวะ และการสนทนา เพื่อสรุปประเด็นมารยาทไทย ที่ศึกษามาแล้ว ใช้เวลา 5 นาที
2. ตัวแทนกลุ่มเตรียมความพร้อมสาธิตมารยาทไทย ในประเด็นที่เลือก ประเด็นใดประเด็นหนึ่งโดยไม่ซ้ำกลุ่มอื่น กลุ่มละ 5 นาที
3. ร่วมกันสรุปองค์ความรู้ในระดับชั้นเรียน เลขาของกลุ่มบันทึก ลงในบัตรกิจกรรมและบันทึกลงในท้ายชั่วโมง เก็บรวบรวมเป็นผลงานกลุ่ม
4. นักเรียนตัวแทนกลุ่มลงบันทึกการประเมินทักษะกระบวนการกลุ่มของนักเรียน
5. นักเรียนแต่ละคนทำ แบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ
6. ตรวจคะแนน เปรียบเทียบผลการทำแบบทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน

มารยาทไทยเป็นวัฒนธรรม
ที่ถือปฏิบัติสืบเนื่องมาแต่โบราณกาล
โดยผ่านการคัดกรองที่เหมาะสม
ตามยุคสมัย
มารยาทไทยจึงถือเป็น
เอกลักษณ์ของชาติที่สำคัญ
ที่เราควรอนุรักษ์และสืบทอดไว้

บัตรกิจกรรมที่ 1.4
เรื่อง มารยาทไทย

ทักษะการทำงานกลุ่ม มีทักษะชีวิต การนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต

คำชี้แจง นักเรียนแต่ละกลุ่มพิจารณาหัวข้อที่กำหนดให้ต่อไปนี้ แล้วเลือกมาหนึ่งหัวข้อ
เพื่อใช้ในการสืบค้นข้อมูล และสาธิตมารยาทไทยโดยไม่ซ้ำกัน ใช้เวลา 5 นาที

การกราบ

การถวายบังคม

มารยาทในการสนทนา

มารยาทในการไหว้

การมีสัมมาคารวะ

บันทึกท้ายชั่วโมง

เลขานุกรกลุ่มบันทึกผลการสรุปองค์ความรู้ระดับชั้นเรียน ลงในบันทึก
ท้ายชั่วโมงนี้ และเก็บเป็นผลงานกลุ่ม (ทักษะการทำงานกลุ่มและการสรุปองค์ความรู้)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

รายชื่อสมาชิกกลุ่ม

1.ประธานกลุ่ม
2.สมาชิก
3.สมาชิก
4.เลขานุกรกลุ่ม

แบบทดสอบก่อนเรียน

ประกอบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ชุดที่ 1 รักความเป็นไทย
รายวิชา หน้าที่พลเมือง (เพิ่มเติม) รหัสวิชา ส30223 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

คำชี้แจง ข้อสอบเป็นชนิดปรนัยเลือกตอบจำนวน 10 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน ใช้เวลา
ในการทำข้อสอบ 10 นาที

1. ในฐานะที่เป็นคนไทยนักเรียนจะมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยให้คงอยู่เป็น
มรดกของชาติได้ อย่างไร

- ก. ยึดมั่นถือมั่นในวัฒนธรรมไทย
- ข. กินของไทย ใช้ของไทยเที่ยวเมืองไทย
- ค. เข้าร่วมงานประเพณีไทยอย่างสม่ำเสมอ
- ง. เสนอร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองมรดกไทย

2. “ทุกวันนี้โลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ไอทีเข้ามาในชีวิตประจำวันทุกเรื่อง หรือ
แม้กระทั่งการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สิ่งที่ไม่อยากให้ลืมคือรากเหง้า วิถีชีวิต วัฒนธรรม
และภูมิปัญญาของไทยจึงอยากให้เด็กไทยและผู้ที่เกี่ยวข้องตระหนักและให้ ความสำคัญกับเรื่องนี้”
จากข้อความนี้นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะเหมาะสมที่สุด

- ก. งดใช้โซเชียลเน็ตเวิร์กและโซเชียลมีเดียทุกชนิด
- ข. เลือกรับและปรับใช้วัฒนธรรมภายนอกให้สอดคล้องกับสภาพสังคมไทย
- ค. ศึกษาวัฒนธรรมของชาติสมาชิกอาเซียนให้เข้าใจลึกซึ้ง เพื่อนำมาปฏิบัติ
- ง. ศึกษาจุดอ่อนจุดด้อยของวัฒนธรรมประเทศเพื่อนบ้านเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น

3. ขณะนั่งอยู่บนเก้าอี้เพื่อรอพระสงฆ์มาประกอบพิธีกรรมที่บ้าน เมื่อพระสงฆ์มาถึงนักเรียน
ควรปฏิบัติตนอย่างไร

- ก. นั่งบนเก้าอี้แล้วไหว้ นิ้วหัวแม่มือจรดหน้าอก
- ข. นั่งบนเก้าอี้แล้วไหว้ นิ้วหัวแม่มือจรดหน้าผาก
- ค. ลุกจากที่นั่งแล้วไหว้ นิ้วหัวแม่มือจรดระหว่างคิ้ว
- ง. ลุกจากที่นั่ง แล้วทำการกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์

4. ข้อใดเป็นการไหว้บิดามารดา ครูบาอาจารย์ และปู่ย่า ตายาย อย่างมีสัมมาคารวะ

- ก. ผู้หญิงย่อตัวพองาม ประนมมือ นิ้วหัวแม่มือจรด ปลายคาง
- ข. ผู้หญิงย่อตัวพองาม ประนมมือ นิ้วหัวแม่มือจรด ระหว่างคิ้ว
- ค. ผู้หญิงย่อตัวพองาม ประนมมือ กราบลงแบบเบญจางคประดิษฐ์
- ง. ผู้ชายค้อมตัวลงเล็กน้อย ประนมมือ นิ้วหัวแม่มือ จรดปลายจมูก

5. หากเจอผู้ที่นักเรียนเคารพนับถือทั่วไป หรือผู้ที่มีฐานเสมอกับตนเอง ควรทำความเคารพในลักษณะใด

- ก. ประนมมือ นิ้วหัวแม่มือจรดปลายจมูก
- ข. ประนมมือ นิ้วหัวแม่มือจรดปลายคาง
- ค. ประนมมือ นิ้วหัวแม่มือจรดระหว่างอก
- ง. ประนมมือ นิ้วหัวแม่มือจรดระหว่างริมฝีปาก

6. ข้อใดเป็นการแต่งกายไปฟังสวดพระอภิธรรมศพนญาติผู้ใหญ่ได้เหมาะสมที่สุด

- ก. สวมชุดเดรสดำมันวาว ส้นเหนือเข่า
- ข. สวมเสื้อเชิ้ตสีฟ้า กางเกงยีนสีน้ำเงินราคาแพง
- ค. สวมกางเกงขายาวสีดำ เสื้อแขนสั้นสีดำแบบสุภาพ
- ง. สวมกางเกงขายาวรัดรูปสีดำ เสื้อเชิ้ตลายทางสีน้ำเงิน

7. มารยาทในห้องประชุมนักเรียนจะต้องระมัดระวังมากที่สุดได้แก่สิ่งใด

- ก. มารยาทในการรับฟังการประชุม
- ข. มารยาทในการเดินเข้าห้องประชุม
- ค. มารยาทในการกินอาหารในห้องประชุม
- ง. มารยาทในการรับฟังบรรยายหรือการอภิปรายในการประชุม

8. มารยาทในการยืนตามลำพังยึดหลักข้อใดเป็นสำคัญ

- ก. คลายความเมื่อยล้าลง
- ข. ความสบายไม่ต้องเกร็ง
- ค. ความสะดวกต่อการเคลื่อนไหว
- ง. ความมั่นคงสง่างามของร่างกาย

9. ข้อใดที่เป็นมารยาทของการฟังที่ดี

- ก. ฟังหูซ้ายทะลุ หูขวา
- ข. ขัดจังหวะ แทรกกลางคัน
- ค. ขอเปลี่ยนเรื่องสนทนากะทันหัน
- ง. ควบคุมความรู้สึกและอารมณ์ทั้งที่ถูกสบประมาท

10. คำว่า “มารยาท” เกี่ยวข้องกับเรื่องใดมากที่สุด

- ก. ศักดิ์ฐานะ
- ข. ชาติตระกูล
- ค. ความประพฤติ
- ง. หน้าที่การงาน

แบบทดสอบหลังเรียน
ประกอบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ชุดที่ 1 รักความเป็นไทย
รายวิชา หน้าที่พลเมือง (เพิ่มเติม) รหัสวิชา ส30223 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบข้อที่ถูกต้องที่สุด ข้อสอบมี 10 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน ใช้เวลาในการทำข้อสอบ 10 นาที

1. คำว่า “มารยาท” เกี่ยวข้องกับเรื่องใดมากที่สุด
 - ก. ศักดิ์ฐานะ
 - ข. ขาดิตระกูล
 - ค. ความประพฤติ
 - ง. หน้าที่การงาน
2. ข้อใดที่เป็นมารยาทของการฟังที่ดี
 - ก. ฟังหูซ้ายทะลุหูขวา
 - ข. ขัดจังหวะ แทรกกลางคัน
 - ค. ขอเปลี่ยนเรื่องสนทนากะทันหัน
 - ง. ควบคุมความรู้สึกและอารมณ์ทั้งที่ถูกสบประมาท
3. มารยาทในการยืนตามลำพังยึดหลักข้อใดเป็นสำคัญ
 - ก. คลายความเมื่อยล้าลง
 - ข. ความมั่นคงสง่างามของร่างกาย
 - ค. ความสะดวกต่อการเคลื่อนไหว
 - ง. ความสุภาพเรียบร้อยและเป็นธรรมชาติ
4. หากเจอผู้ที่นั่งเรียนเคารพนับถือทั่วไป หรือผู้ที่มีฐานเสมอกับตนเอง ควรทำความเคารพในลักษณะใด
 - ก. ประนมมือ นิ้วหัวแม่มือจรดปลายคาง
 - ข. ประนมมือ นิ้วหัวแม่มือจรดระหว่างอก
 - ค. ประนมมือ นิ้วหัวแม่มือจรดระหว่างริมฝีปาก
 - ง. ประนมมือ นิ้วหัวแม่มือจรดระหว่างหน้าผาก
5. ในฐานะที่เป็นคนไทยนักเรียนจะมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยให้คงอยู่เป็นมรดกของชาติได้ อย่างไร
 - ก. ยึดมั่นถือมั่นในวัฒนธรรมไทย
 - ข. กินของไทย ใช้ของไทยเที่ยวเมืองไทย
 - ค. เข้าร่วมงานประเพณีไทยอย่างสม่ำเสมอ
 - ง. เสนอร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองมรดกไทย

6. “ทุกวันนี้โลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ไอทีเข้ามาในชีวิตประจำวันทุกเรื่อง หรือแม้กระทั่งการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สิ่งที่ไม่อยากให้ลืมคือรากเหง้า วิถีชีวิต วัฒนธรรม และภูมิปัญญาของไทยจึงอยากให้เด็กไทยและผู้ที่เกี่ยวข้องตระหนักและให้ ความสำคัญกับเรื่อง นี้” จากข้อความนี้นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะเหมาะสมที่สุด

- ก. งดใช้โซเชียลเน็ตเวิร์กและโซเชียลมีเดียทุกชนิด
- ข. เลือกรับและปรับใช้วัฒนธรรมภายนอกให้สอดคล้องกับสภาพสังคมไทย
- ค. ศึกษาวัฒนธรรมของชาติสมาชิกอาเซียนให้เข้าใจลึกซึ้ง เพื่อนำมาปฏิบัติ
- ง. ศึกษาจุดอ่อนจุดด้อยของวัฒนธรรมประเทศเพื่อนบ้านเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น

7. ขณะนั่งอยู่บนเก้าอี้เพื่อรอพระสงฆ์มาประกอบพิธีกรรมที่บ้าน เมื่อพระสงฆ์มาถึง นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร

- ก. นั่งบนเก้าอี้แล้วไหว้ นิ้วหัวแม่มือจรดหน้าผาก
- ข. ลุกจากที่นั่งแล้วไหว้ นิ้วหัวแม่มือจรดระหว่างคิ้ว
- ค. ลุกจากที่นั่ง แล้วทำการกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์
- ง. ลุกจากที่นั่ง แล้วผู้ชายทำการโค้งคำนับ ผู้หญิงถอนสายบัว

8. ข้อใดเป็นการแต่งกายไปฟังสวดพระอภิธรรมศพญาติผู้ใหญ่ได้เหมาะสมที่สุด

- ก. สวมชุดเดรสดำมันวาว สั้นเหนือเข่า
- ข. สวมเสื้อเชิ้ตสีฟ้า กางเกงยีนสีน้ำเงินราคาแพง
- ค. สวมกางเกงขายาวสีดำ เสื้อแขนสั้นสีดำแบบสุภาพ
- ง. สวมกางเกงขายาวรัดรูปสีดำ เสื้อเชิ้ตลายทางสีน้ำเงิน

9. มารยาทในห้องประชุมนักเรียนจะต้องระมัดระวังมากที่สุดได้แก่สิ่งใด

- ก. มารยาทในการรับฟังการประชุม
- ข. มารยาทในการเดินเข้าห้องประชุม
- ค. มารยาทในการกินอาหารในห้องประชุม
- ง. มารยาทในการรับฟังบรรยายหรือการอภิปรายในการประชุม

10. ข้อใดเป็นการไหว้บิดามารดา ครูบาอาจารย์ และปู่ย่า ตายาย อย่างมีสัมมาคารวะ

- ก. ผู้หญิงย่อตัวพองาม ประนมมือ นิ้วหัวแม่มือจรด ปลายคาง
- ข. ผู้หญิงย่อตัวพองาม ประนมมือ นิ้วหัวแม่มือจรด ระหว่างคิ้ว
- ค. ผู้ชายค้อมตัวลงเล็กน้อย ประนมมือ นิ้วหัวแม่มือ จรดปลายจมูก
- ง. ผู้ชายค้อมตัวลงเล็กน้อย ประนมมือ นิ้วหัวแม่มือ ระหว่างหน้าอก

เฉลยแบบทดสอบ ก่อนเรียน-หลังเรียน เรื่อง มารยาทไทย
 ประกอบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ชุดที่ 1 รักความเป็นไทย
 รายวิชา หน้าที่พลเมือง (เพิ่มเติม) รหัสวิชา ส30223 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

แบบทดสอบก่อนเรียน	
ข้อ	คำตอบ
1	ค
2	ข
3	ข
4	ง
5	ข
6	ค
7	ง
8	ง
9	ง
10	ค

แบบทดสอบหลังเรียน	
ข้อ	คำตอบ
1	ค
2	ง
3	ข
4	ก
5	ค
6	ข
7	ก
8	ค
9	ง
10	ค

เฉลยบัตรกิจกรรมที่ 1.1 เรื่อง มารยาทไทย

1. นักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปความหมายของมารยาทและยกตัวอย่างพฤติกรรมที่สะท้อนความมีมารยาทที่ดีมาสัก 5 - 10 ประเด็น

มารยาทไทย หมายถึง กิริยา วาจาที่สุภาพเรียบร้อยที่บุคคลพึงปฏิบัติในสังคมไทยเหมาะสมตามกาลเทศะครอบคลุมถึงกิริยา วาจาต่าง ๆ เช่น การยืน การเดิน การนั่ง การนอน การรับส่งของ การทำความเคารพ การแสดงกิริยาอาการ การรับประทานอาหาร การให้และรับบริการ การทักทาย การสนทนา การใช้คำพูด การฟัง การใช้เครื่องมือสื่อสาร เป็นต้นพฤติกรรมสะท้อนความมีมารยาทดี เช่น

- 1) แต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ
- 2) รู้จักสำรวมกิริยาท่าทางและคำพูดการอยู่ต่อหน้าผู้อื่น
- 3) พุดจาสุภาพอ่อนน้อมมีหางเสียงครับค่ะ
- 4) ให้เกียรติผู้อื่นทั้งกาย วาจา ใจ
- 5) รู้จักกล่าวคำขอโทษและขอบคุณเหมาะสมกับสถานการณ์
- 6) อ่อนน้อมถ่อมตน
- 7) การมีสัมมาคารวะ รู้จักเด็กรู้จักผู้ใหญ่ รู้จักเคารพผู้อื่น
- 8) รู้จักไหว้ แสดงการเคารพได้เหมาะสมกับฐานะของตน
- 9) นั่ง ยืน เดินด้วยความสุภาพ สง่างาม เหมาะกับกาลเทศะ
- 10) รู้จักทักทายด้วยรอยยิ้มจริงใจ

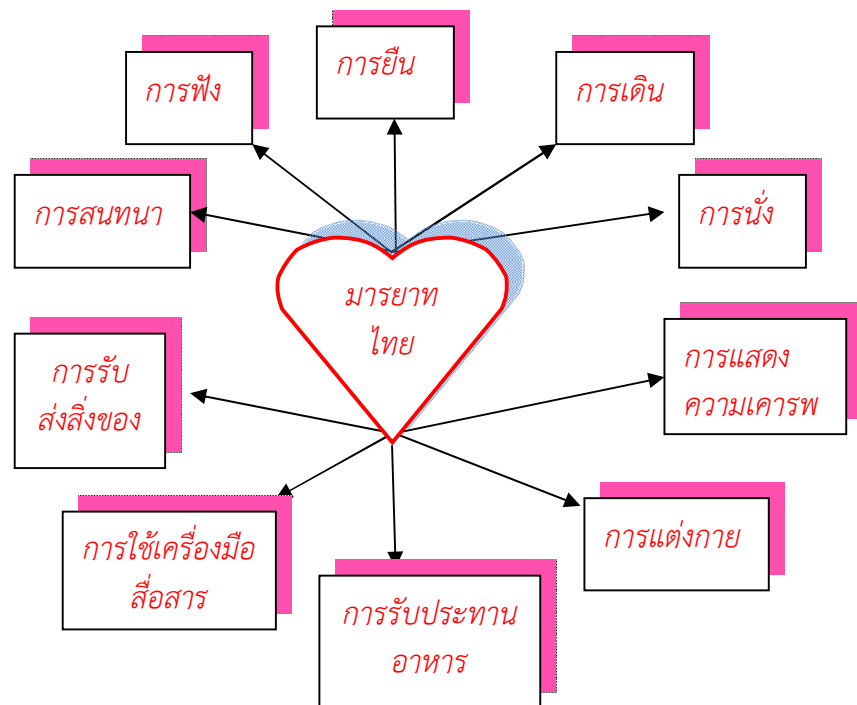
2. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์สรุปคุณค่าของมารยาทไทยให้เห็นเป็นประเด็นที่ชัดเจนมาสัก 3 - 5 ประเด็น

- 1) มารยาทไทยเป็นการแสดงออกถึงความเป็นไทยที่ดึงดูดทางกิริยาและวาจา
- 2) ช่วยให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข
- 3) ช่วยขัดเกลานิสสัยให้เป็นคนดี เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม
- 4) ได้รับการยกย่องจากผู้อื่น
- 5) สังคมสงบสุข บุคคลอยู่ร่วมกันอย่างมีเหตุมีผล อดทนอดกลั้น

3. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันระบุแนวทางการอนุรักษ์ และเผยแพร่มารยาทไทย
สู่สาธารณะมาสัก 3 - 5 ประเด็น

- 1) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
- 2) แนะนำผู้อื่นให้ปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสม
- 3) ชมเชยผู้ที่ปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาทดี
- 4) อธิบายถึงคุณค่า ความสำคัญของการปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาทดี
- 5) เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาทดี

4. นักเรียนเขียนผังมโนทัศน์ (Concept Mapping) ของขอบข่ายมารยาทไทยในรูปแบบ
ที่นักเรียนเห็นว่าเหมาะสม

เฉลยกิจกรรมที่ 1.2 เรื่อง มารยาทไทย

1. นักเรียนอาจสรุปได้ว่าการแสดงความเคารพตามมารยาทไทยมีลักษณะและการแสดงความเคารพแต่ละลักษณะนั้นคำนึงถึงปัจจัยสำคัญอย่างไร

การแสดงความเคารพมีหลายลักษณะ เช่น การประนมมือ การไหว้ การกราบ การคำนับ การถวายความเคารพ การที่จะแสดงความเคารพในลักษณะใดนั้น ต้องพิจารณาผู้ที่รับความเคารพด้วยว่าอยู่ในฐานะเช่นใด หรือในโอกาสใด แล้วจึงแสดงความเคารพให้ถูกต้องและเหมาะสม

2. นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์บุคลิกภาพของคู่สนทนาที่มีเสน่ห์และเปี่ยมด้วยมารยาทตามวัฒนธรรมไทยว่าควรมีลักษณะอย่างไรบ้าง

ลักษณะคู่สนทนาที่มีเสน่ห์ ได้แก่ พูดสนทนาด้วยภาษาสุภาพ และลงท้ายด้วยหางเสียงครับ/ค่ะ หลีกเลียงการพูดในเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจของผู้ฟัง พูดตรงประเด็น จริงใจขณะที่สนทนาสายตามองไปที่ผู้ฟัง เนื่องจากแสดงให้เห็นถึงความสนใจ ไม่เป็นผู้พูดแต่ฝ่ายเดียว ควรเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้แสดงความคิดเห็นด้วย

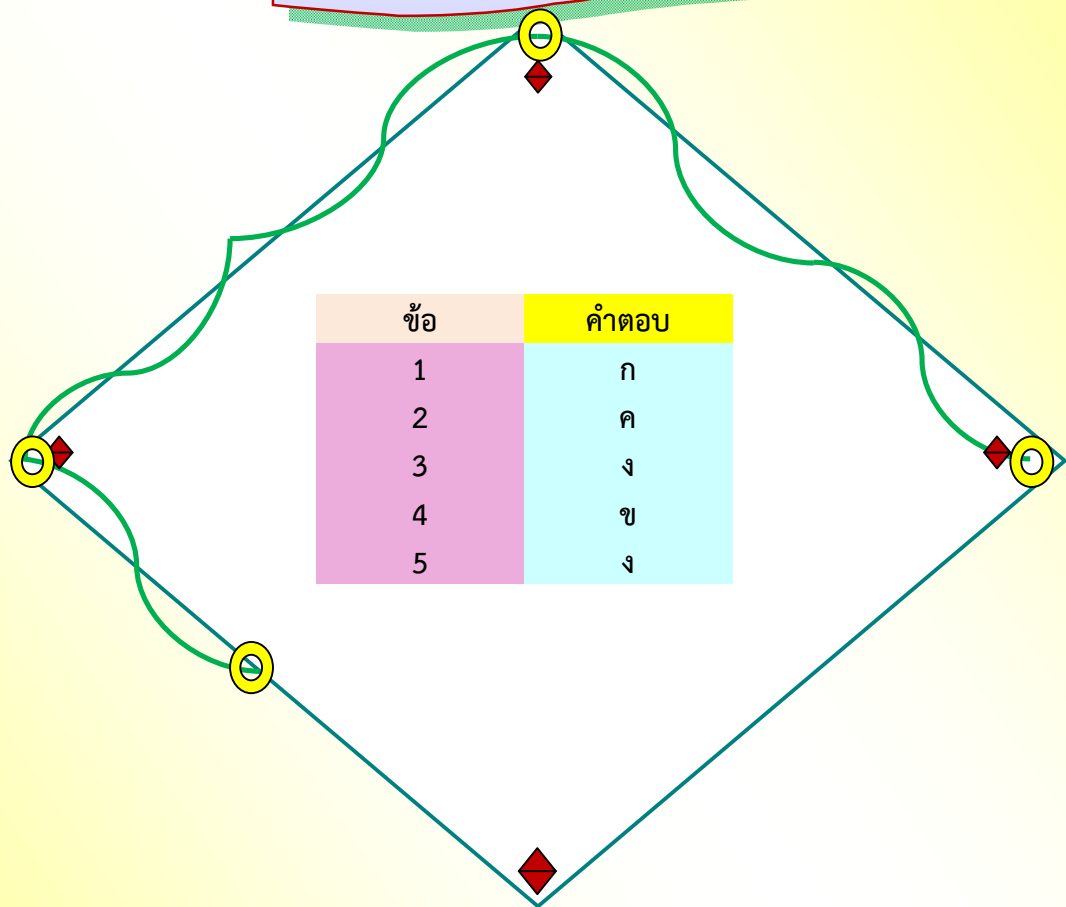
3. นักเรียนร่วมกันสรุปว่าหัวใจสำคัญของการแต่งกายอย่างมีมารยาทนั้นมีองค์ประกอบอย่างไรบ้าง

หลักสำคัญเกี่ยวกับการแต่งกาย คือ แต่งกายสะอาด แต่งกายสุภาพ เรียบร้อย และแต่งกายถูกต้องตามกาลเทศะ

4. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำกล่าวที่ว่า “เอกลักษณ์ของคนไทยที่แตกต่างจากชาติอื่นคือคนไทยมีสัมมาคารวะอ่อนน้อมถ่อมตน”

คนไทยมีสัมมาคารวะอ่อนน้อมถ่อมตน ยิ้มง่าย ใจดีมีน้ำใจ ทักทายด้วยการไหว้ และมีมนุษยสัมพันธ์กับคนอื่นทั้งคนไทยด้วยกันและชาวต่างชาติจนกลายเป็นลักษณะร่วมของคนไทยที่ชาวต่างชาติรู้สึกประทับใจ เนื่องจากคุณลักษณะเช่นนี้ จะพบได้ในไม่ก็ประเทศทั่วโลก

เฉลยบัตรกิจกรรมที่ 1.3 เรื่อง มารยาทไทย

หนังสืออ้างอิง

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ,สำนักงาน.2550.มารยาทไทย.

กรุงเทพฯ : บุญศิริการพิมพ์,
ฉันทนิช อศวนนท์.2546.มารยาทและการสมาคม.

กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ,
บุญมี แท่นแก้ว,2552.จริยธรรมกับชีวิต. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
<http://www.intaram.org/>เข้าถึงเมื่อ 15 ธันวาคม 2558
<https://www.malayath.wordpress.com/> /วันที่เข้าถึง 15 ธันวาคม 2558
<https://www.youtube.com/watch?v=VocHSMX-LcA>

